Judikatūras krājums

ĢENERĀLADVOKĀTES ELEANORAS ŠARPSTONES [*ELEANOR SHARPSTON*] SECINĀJUMI,
sniegti 2015. gada 16. aprīlī [1]

Lieta C-71/14

East Sussex County Council
pret
Information Commissioner,
Property Search Group,
Local Government Association

(First-tier Tribunal (Information Rights) (Apvienotā Karaliste) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Vide — Orhūsas konvencija — Direktīva 2003/4/EK — Informācijas pieejamība — Samērīga maksa par vides informācijas sniegšanu — Iespēja vērsties tiesā — Pārbaude tiesā

1. Direktīvas 2003/4 [2] 5. panta 1. punktā ir formulēts princips, ka visi vides informācijas publiskie reģistri vai saraksti ir pieejami bez maksas, un tas attiecas arī uz pieprasītās informācijas pārskatīšanu uz vietas. Tomēr 5. panta 2. punktā publiskajām iestādēm ir atļauts iekasēt maksu par vides informācijas *sniegšanu* pēc pieprasījuma, ar nosacījumu, ka tā nepārsniedz *samērīgu summu*. 6. pantā dalībvalstīm tiek pieprasīts nodrošināt publisko institūciju ar vides informācijas pieejamību saistīto lēmumu pārskatīšanu administratīvā kārtā un pārsūdzēšanu tiesā.

2. Direktīvas 5. panta 2. punktā un 6. pantā attiecīgi ir atspoguļots Konvencijas par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju vērsties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem (turpmāk tekstā – "Orhūsas konvencija") [3], kuras puses ir Eiropas Kopiena (un tādējādi tagad Eiropas Savienība) un visas dalībvalstis, 4. panta 8. punkts un 9. pants.

3. Pamatlieta, ko izskata *First-tier Tribunal (Information Rights)* [Pirmās instances tiesa (tiesības uz informāciju)] (Apvienotā Karaliste) (turpmāk tekstā – "iesniedzējtiesa"), attiecas uz īpašuma meklēšanas sabiedrības [4] apstrīdēto *East Sussex County Council* [Īstsaseksas grāfistes padomes] lēmumu paredzēt maksu par tādas informācijas sniegšanu, kas saistīta ar īpašuma iegādi (tajā skaitā informāciju par visiem vides jautājumiem, kas varētu ietekmēt šī īpašuma vērtību). Šī sabiedrība mēģināja iegūt šo informāciju potenciālo pircēju vārdā un peļņas gūšanas nolūkā. Ir radušies jautājumi: i) vai saskaņā ar direktīvas 5. panta 2. punktu publiska institūcija var atgūt daļu no tādas datu bāzes uzturēšanas izmaksām, ko tā izmanto, lai atbildētu uz šāda veida vides informācijas pieprasījumiem, un papildu administratīvās izmaksas, kas attiecināmas uz personāla darba laiku, un ii) vai 5. panta 2. punktam un

1 — Oriģinālvaloda – angļu.

2 — Eiropas Parlamenta un Padomes 2003. gada 28. janvāra Direktīva 2003/4/EK: par vides informācijas pieejamību sabiedrībai un par Padomes Direktīvas 90/313/EEK atcelšanu (OV 2003, L 41, 26. lpp.).

3 — 1998. gada 25. jūnijs, Orhūsa, Dānija, 2161 UNTS 447. Skat. Padomes 2005. gada 17. februāra Lēmumu 2005/370/EK par to, ka Eiropas Kopienas vārdā noslēdz Konvenciju par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem (OV 2005, L 124, 1. lpp.). Skat. tālāk 4.–8. punktu.

4 — Iesniedzējtiesa, lai aprakstītu šāda veida sabiedrību, atsaucas uz "personīgās meklēšanas sabiedrību", jo šis termins ir izmantots valdības konsultāciju dokumentā (lai gan iesniedzējtiesas izskatītajos dokumentos ir izmantoti arī citi termini); dažos no Tiesai iesniegtajiem rakstiskajiem apsvērumiem tā vietā šim nolūkam ir izmantots termins "īpašuma meklēšanas sabiedrība". Atzīstu par labāku šī termina lietošanu šajos secinājumos.

6. pantam atbilst tas, ka dalībvalsts savos noteikumos paredz, ka publiska iestāde var ieturēt maksu par vides informācijas sniegšanu, kas "[..] nepārsniedz summu, kuru publiskā institūcija uzskata par samērīgu summu", ja publiskās institūcijas lēmumu par "samērīgas summas" apmēru var apstrīdēt administratīvā procesā un pārsūdzēt tiesā, kā paredzēts valsts tiesību aktos.

Orhūsas konvencija

4. Orhūsas konvencijas 1. pantā ir noteikts, ka katra Puse "[..] saskaņā ar šīs [Orhūsas konvencijas] noteikumiem garantē tiesības piekļūt informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem". Šo saistību mērķis ir "tagad un nākamajās paaudzēs aizsargāt[..] ikvienas personas tiesības dzīvot vidē, kas atbilstu personas veselības stāvoklim un labklājībai [..]".

5. 2. panta 3. punktā ir paskaidrots, ka "vides informācija" var būt "rakstiska, vizuāla, audiāla, elektroniska vai citāda materializēta informācija" par: a) vides elementu stāvokli; b) faktoriem, kas ietekmē vai varētu ietekmēt a) apakšpunktā minētos vides elementus, izmaksu un ieņēmumu analīzi vai citas ekonomiskās analīzes un prognozes, kas tiek izmantotas lēmumu pieņemšanā vides jomā, un c) cilvēku veselības stāvokli un drošību, cilvēku dzīves apstākļiem, kultūras un arhitektūras objektu stāvokli, tādā mērā, kādā tos ietekmē vai varētu ietekmēt vides elementu stāvoklis vai – ar šo elementu starpniecību – faktori, darbības vai pasākumi, kas minēti b) apakšpunktā.

6. 4. pantā ("Pieeja vides informācijai") ir paredzēts:

"1. Katra Puse nodrošina to, ka, atbildot uz lūgumu sniegt vides informāciju, valsts iestādes – ievērojot turpmākos šā panta punktus un attiecīgās valsts tiesību aktus – sabiedrībai dara pieejamu lūgto informāciju, tostarp – pēc atbilstoša lūguma un saskaņā ar šā punkta b) apakšpunktu – to dokumentu kopijas, kuros ir attiecīgā informācija, neatkarīgi no tā, vai tajos ir arī cita informācija:

a) neprasot, lai sabiedrība pamato savu interesi;

b) prasītajā formā, izņemot gadījumus, kad:

   i) valsts iestādei ir pamatots iemesls attiecīgo informāciju darīt pieejamu citā formā, šajā gadījumā ir jāpaskaidro iemesli; vai

   ii) attiecīgā informācija jau ir publiski pieejama citā formā.

[..]

5. Ja valsts iestādes rīcībā nav lūgtās vides informācijas, šī valsts iestāde, cik drīz vien iespējams, informē lūguma iesniedzēju par to, kurā valsts iestādē, pēc tās ieskatiem, ir iespējams griezties attiecīgās informācijas saņemšanai, vai arī pārsūta lūgumu uz minēto iestādi, attiecīgi informējot lūguma iesniedzēju.

[..]

8. Katra Puse var atļaut valsts iestādēm, kas sniedz šādu informāciju, noteikt maksu par šo pakalpojumu, bet šī maksa nedrīkst būt nepamatoti liela. Valsts iestādes, kas gatavojas noteikt šādu maksu par informācijas sniegšanu, lūgumu iesniedzējiem dara pieejamu informāciju par iekasējamo maksu, norādot gadījumus, kad var atbrīvot no šādas maksas un kad informācijas sniegšanas

priekšnosacījums ir tās priekšapmaksa.” [5]

7. 5. pantā (“Vides informācijas apkopošana un izplatīšana”) ir paredzēts:

“1. Katra Puse nodrošina to, ka:

a) valsts iestāžu rīcībā ir vides informācija to funkciju īstenošanai un ka tās regulāri atjauno šo informāciju;

[..]

2. Katra Puse nodrošina to, ka saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem valsts iestādes vides informāciju dara pieejamu sabiedrībai atklāti un ka vides informācija ir viegli pieejama, *inter alia*:

a) sniedzot sabiedrībai pietiekamu informāciju par attiecīgo valsts iestāžu rīcībā esošās vides informācijas veidu un apjomu, par galvenajiem nosacījumiem, atbilstoši kuriem šāda informācija tiek nodota sabiedrības rīcībā un ir pieejama, kā arī par kārtību, kādā to var iegūt;

b) ieviešot un veicot praktiskus pasākumus, piemēram:

   i) izveidojot publiski pieejamus sarakstus, reģistrus vai lietas;

   ii) prasot, lai amatpersonas atbalsta sabiedrību, ja tā saskaņā ar šo konvenciju meklē pieeju informācijai, un

   iii) norādot kontaktinformāciju, un

c) nodrošinot bezmaksas pieeju vides informācijai, kas ietverta b) apakšpunkta i) punktā minētajos sarakstos, reģistros vai lietās.

3. Katra Puse nodrošina to, ka vides informācija kļūst arvien plašāk pieejama elektroniskajās datu bāzēs, kas ir viegli pieejamas sabiedrībai, izmantojot sabiedriskos telekomunikāciju tīklus. Šādi pieejamai informācijai būtu jāietver:

a) ziņojumi par vides stāvokli, kas minēti šā panta 4. punktā [6];

b) tiesību akti par vidi vai saistībā ar to;

c) attiecīgos gadījumos, politikas, plāni un programmas par vidi vai saistībā ar to, kā arī nolīgumi par sadarbību vides aizsardzības jomā, un

d) cita informācija tiktāl, ciktāl šādas informācijas pieejamība minētajā formā varētu sekmēt to attiecīgās valsts tiesību aktu piemērošanu, ar kuriem īsteno šo konvenciju, ar nosacījumu, ka šāda informācija jau ir pieejama elektroniski.

5 — Protokolā par piesārņojošo vielu un izmešu pārneses tiesībām, kuru Orhūsas konvencijas puses pieņēma 2003. gada 21. maijā (bet tas ir atvērts arī valstīm, kas nav tās puses), ir paredzēta tādas informācijas pieejamība sabiedrībai, kas ietverta tās piesārņojošo vielu un izmešu pārneses reģistrā. Saskaņā ar šī protokola 11. panta 3. punktu pusēm ir jānodrošina, ka to reģistros ietvertā informācija ir pieejama bez maksas, bet saskaņā ar 11. panta 4. punktu “katra Puse var atļaut tās kompetentajai valsts iestādei noteikt maksu par [..] pavairošanu un nosūtīšanu, bet šāda maksa nedrīkst būt nepamatoti liela”. Skat. Dok. MP.PP/2003/1, kurā ietverts protokola teksts. Eiropas Kopiena (un tādējādi tagad – Eiropas Savienība) un gandrīz visas dalībvalstis ir šī protokola puses. Skat. Padomes 2005. gada 2. decembra Lēmumu 2006/61/EK, ar ko Eiropas Kopienas vārdā noslēdz ANO/EEK Protokolu par piesārņojošo vielu un izmešu pārneses reģistriem (OV 2006, L 32, 54. un 55. lpp.).

6 — 4. punktā ir noteikts pienākums regulāri publicēt un izplatīt valsts ziņojumu par vides stāvokli.

[..]”

8. Saskaņā ar 9. pantu (“Iespēja griezties tiesu iestādēs”):

“1. Katra Puse saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem nodrošina to, ka ikvienai personai, kura uzskata, ka tās lūgums sniegt informāciju saskaņā ar 4. pantu ir ticis ignorēts, daļēji vai pilnīgi nepamatoti noraidīts, nepietiekami atbildēts vai kā citādi nav izskatīts atbilstoši minētā panta noteikumiem, ir iespēja pārskatīšanas nolūkā griezties tiesā vai kādā citā neatkarīgā un objektīvā institūcijā, kas noteikta likumā.

[..]

2. Katra Puse saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem nodrošina to, ka ieinteresētās sabiedrības pārstāvjiem

a) kuriem ir pamatota interese

vai arī

b) kuri uzskata, ka noticis tiesību aizskārums, ja šādu priekšnosacījumu paredz attiecīgās Puses administratīvā procesa normas,

ir iespēja pārskatīšanas nolūkā griezties tiesā un/vai kādā citā neatkarīgā un objektīvā institūcijā, kas noteikta likumā, lai – pamatojoties uz materiāliem vai procesuāliem aspektiem – apstrīdētu jebkura tāda lēmuma, darbības vai bezdarbības likumību, uz ko attiecas 6. panta noteikumi, ja šāda apstrīdēšana paredzēta attiecīgās valsts tiesību aktos, kā arī neskarot šā panta 3. punktu un citus attiecīgus šīs konvencijas noteikumus.

To, vai interese ir pamatota un vai ir noticis tiesību aizskārums, nosaka saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem un ar mērķi nodrošināt ieinteresētajai sabiedrībai plašas iespējas griezties tiesu iestādēs saistībā ar šīs konvencijas piemērošanu. [..]

[..]”

Direktīva 2003/4

9. Atbilstoši Direktīvas 2003/4 preambulas 1. apsvērumam plašāka pieeja vides informācijai un šādas informācijas izplatīšana palīdz “pievērst sabiedrības uzmanību vides problēmām, veicina viedokļu brīvu apmaiņu, sabiedrības efektīvāku līdzdalību lēmumu pieņemšanā vides jomā un, galu galā, palīdz uzlabot vidi”.

10. 2. apsvērumā skaidri ir norādīts, ka Direktīva 2003/4 nodrošina vēl lielāku informācijas pieejamību, nekā paredzēts Direktīvā 90/313 [7].

11. 5. apsvērumā ir noteikts, ka Kopienas tiesību aktu (un tādējādi tagad – Eiropas Savienības tiesību aktu) noteikumiem jābūt saskaņā ar Orhūsas konvenciju, lai to varētu ratificēt Eiropas Kopiena, kāda tā bija toreiz.

7 — Padomes 1990. gada 7. jūnija Direktīva 90/313/EEK par brīvu piekļuvi vides informācijai (OV 1990, L 158, 56. lpp.).

12. 18. apsvērums attiecas uz maksu par informācijas sniegšanu:

"Publiskās institūcijas drīkst iekasēt maksu par vides informācijas sniegšanu, bet šai maksai jābūt samērīgai. Tas nozīmē, ka parasti maksa nedrīkst pārsniegt attiecīgo materiālu faktiskās sagatavošanas izmaksas. Gadījumi, kad var pieprasīt priekšapmaksu, ir jāierobežo. Īpašos gadījumos, kad publiskās institūcijas piedāvā vides informāciju ar komerciāliem noteikumiem, un ja tas ir nepieciešams, lai arī turpmāk nodrošinātu šīs informācijas vākšanu un publicēšanu, uzskata, ka samērīgo maksu nosaka tirgus; drīkst pieprasīt priekšapmaksu. Jāpublicē cenrādis, un tam kopā ar informāciju, kad drīkst iekasēt maksu vai atbrīvot no tās, jābūt pieejamam informācijas pieprasītājiem."

13. Saskaņā ar 20. apsvērumu publiskajām institūcijām jācenšas nodrošināt, lai vides informācija, ko tās apkopojušas vai kas apkopota to uzdevumā, būtu saprotama, precīza un salīdzināma.

14. Direktīvas 2003/4 mērķi ir "garantēt publisko institūciju rīcībā esošās vai tām pieejamās vides informācijas iegūšanas tiesības un izklāstīt pamatnoteikumus un praktiskus pasākumus attiecībā uz šo tiesību izmantošanu" (1. panta a) apakšpunkts)[8] un "nodrošināt, ka vides informācija tādējādi kļūst arvien plašāk pieejama un tiek publiski izplatīta, lai panāktu cik iespējams plašu sistemātisku vides informācijas publisku pieejamību un izplatīšanu" (1. panta b) apakšpunkts)[9]. 1. panta b) apakšpunktā ir piebilsts, ka "tālab jo īpaši jāveicina datoru sakaru un/vai elektronisko tehnoloģiju izmantošana – ja tie pieejami"[10].

15. 2. panta 1. punktā "vides informācija" ir definēta kā "[..] jebkura informācija rakstiskā, vizuālā, audio, elektroniskā vai citā formā" par: a) vides elementu stāvokli; b) faktoriem, kas ietekmē vai var ietekmēt vides elementus; c) pasākumiem, kas ietekmē vai var ietekmēt a) un b) apakšpunktā minētos vides elementus un faktorus, kā arī pasākumiem vai darbībām, kuri paredzēti šo elementu aizsardzībai; d) ziņojumiem attiecībā uz tiesību aktu īstenošanu vides jomā; e) izmaksu un ieguvumu analīzi un citādu ekonomisko analīzi un pieņēmumiem, ko izmanto saistībā ar c) apakšpunktā minētajiem pasākumiem un darbībām; f) cilvēku veselības stāvokli un drošību, ciktāl tos ietekmē vai var ietekmēt a) apakšpunktā minēto vides elementu stāvoklis, vai – ar minēto elementu starpniecību – jebkurš no b) un c) apakšpunktā minētajiem faktoriem[11].

16. "Publiska institūcija" ir definēta 2. panta 2. punkta a) apakšpunktā kā tai skaitā "valdība vai cita valsts pārvaldes iestāde, arī valsts padomdevēja struktūra valsts, reģionu vai vietējā līmenī".

17. Saskaņā ar 2. panta 3. punktu: ""Publiskas institūcijas rīcībā esošā informācija" ir tās rīcībā esoša vides informācija, ko sagatavojusi vai saņēmusi minētā institūcija". 2. panta 4. punktā ir noteikts, ka informācija ir publiskas institūcijas rīcībā, ja to "[..] publiskas institūcijas uzdevumā glabā fiziska vai juridiska persona"[12].

18. 3. pantā ("Vides informācijas pieejamība pēc pieprasījuma") ir noteikts:

"1. Dalībvalstis nodrošina, lai publiskajām institūcijām, neprasot pamatojumu, saskaņā ar šīs direktīvas noteikumiem būtu pienākums sniegt to rīcībā esošo vai tām pieejamo vides informāciju ikvienam informācijas pieprasītājam, kas iesniedzis pieprasījumu.

[..]

8 — Skat. arī preambulas 8. apsvērumu.

9 — Skat. arī preambulas 9. apsvērumu.

10 — Skat. arī preambulas 9. apsvērumu.

11 — Skat. arī preambulas 10. apsvērumu.

12 — Skat. arī preambulas 12. apsvērumu.

4. Ja informācijas pieprasītājs lūdz publisko institūciju sniegt vides informāciju konkrētā veidā vai formātā (tostarp sagatavot kopiju), publiskā institūcija to sniedz, ja vien:

a) tā nav publiski pieejama citā veidā vai formātā, jo īpaši saskaņā ar 7. pantu [13], un nav viegli pieejama informācijas pieprasītājam vai

b) nav pašsaprotami, ka publiskajai institūcijai tā jāsniedz citā veidā vai formātā, šajā gadījumā min iemeslus, kāpēc to sniedz tādā veidā vai formātā.

Piemērojot šo punktu, publiskās institūcijas dara visu iespējamo, lai to rīcībā esošā vai tām pieejamā vides informācija būtu tādā veidā vai formātā, ka to var viegli pavairot un saņemt, izmantojot datoru sakarus vai citus elektroniskos līdzekļus [14].

[..]

5. Piemērojot šo pantu, dalībvalstis nodrošina, lai:

a) amatpersonām būtu pienākums atbalstīt sabiedrības centienus saņemt informāciju;

b) publisko institūciju saraksti būtu publiski pieejami un

c) būtu noteikti praktiski pasākumi, kas ļauj efektīvi izmantot vides informācijas saņemšanas tiesības, piemēram:

— ieceļot personas, kuras atbild par informācijas nodrošināšanu;

— izveidojot un uzturot struktūrvienības, kas izvērtē pieprasīto informāciju,

— izveidojot publisko institūciju rīcībā esošās vai tām pieejamās vides informācijas reģistrus un sarakstus vai informācijas punktus un skaidri norādot, kur šādu informāciju var atrast.

Dalībvalstis nodrošina, lai publiskās institūcijas pienācīgi informē sabiedrību par tās tiesībām, kas izriet no šīs direktīvas, un tālab pietiekami sniedz tai informāciju, ieteikumus un padomus." [15]

19. 4. pantā ("Izņēmumi") ir uzskaitīti pamati, ar kādiem dalībvalstis var noraidīt vides informācijas pieprasījumu [16], tai skaitā, ja tās publiskās institūcijas rīcībā, kurai adresēts pieprasījums, nav pieprasītās informācijas vai tā nav pieejama (4. panta 1. punkta a) apakšpunkts), kā arī ja pieprasījums ir nepamatots (4. panta 1. punkta b) apakšpunkts) vai skar materiālus, kas ir sagatavošanas procesā, vai nepabeigtus dokumentus un datus (4. panta 1. punkta d) apakšpunkts).

20. 5. pantā ("Maksa") ir paredzēts:

"1. Visi publiskie reģistri vai saraksti, kas izveidoti un tiek uzturēti saskaņā ar 3. panta 5. punktu, ir pieejami bez maksas, tas attiecas arī uz pieprasītās informācijas pārskatīšanu uz vietas.

2. Publiskās institūcijas var paredzēt maksu par jebkuras vides informācijas sniegšanu, bet šai maksai jābūt samērīgai.

13 — Skat. tālāk 22. punktu.

14 — Skat. arī preambulas 14. apsvērumu.

15 — Skat. arī preambulas 15. apsvērumu.

16 — Skat. arī preambulas 16. apsvērumu.

3. Ja publiskās institūcijas paredz maksu, tās publicē cenrādi un iepazīstina ar to informācijas pieprasītājus, kā arī sniedz informāciju par to, kad drīkst iekasēt maksu vai atbrīvot no tās."

21. Saskaņā ar 6. pantu ("Tiesas pieejamība") [17],

"1. Dalībvalstis nodrošina, lai ikvienam informācijas pieprasītājam, kas uzskata, ka viņa informācijas pieprasījums ignorēts vai nepamatoti noraidīts (pilnībā vai daļēji), ka nav saņemta pienācīga atbilde vai citādi nav ievēroti 3., 4. vai 5. panta noteikumi, būtu pieejama procedūra, kura paredz attiecīgās publiskās institūcijas darbības vai bezdarbības pārskatīšanu, ko veic tā pati vai cita publiskā institūcija, vai izskatīšanu administratīvā kārtā, kuru veic saskaņā ar tiesību aktiem izveidota neatkarīga un objektīva struktūra. Šādai procedūrai jābūt ātrai un vai nu bez maksas, vai ne dārgai.

2. Papildus 1. punktā minētajai pārskatīšanas procedūrai dalībvalstis nodrošina, lai informācijas pieprasītājam būtu pieejama pārsūdzēšanas procedūra tiesā vai citā saskaņā ar tiesību aktiem izveidotā neatkarīgā un objektīvā struktūrā, kurā var pārsūdzēt attiecīgās publiskās institūcijas darbību vai bezdarbību un kas var pieņemt galīgu lēmumu. Dalībvalstis var turklāt noteikt, ka treš[ajām] person[ām], kam inkriminē informācijas izpaušanu, ir pieejami tiesisk[ā]s aizsardzības līdzekļi.

[..]"

22. 7. pantā ("Vides informācijas izplatīšana") ir noteikts:

"1. Dalībvalstis veic pasākumus, kas vajadzīgi, lai panāktu, ka publiskās institūcijas apkopo vides informāciju, kas saistīta ar to funkcijām un ir to rīcībā vai ir pieejama tām, ar nolūku to aktīvi un sistemātiski izplatīt sabiedrībā, jo īpaši izmantojot datoru sakarus un/vai elektroniskās tehnoloģijas, ja tās ir pieejamas. [[18]]

[..]

Dalībvalstis nodrošina, lai vides informāciju arvien vairāk apkopotu elektroniskajās datu bāzēs, kas ir viegli pieejamas sabiedrībai, izmantojot publiskos telekomunikāciju tīklus.

2. Pieejamo un izplatāmo informāciju pēc vajadzības atjaunina un tajā ietver vismaz:

a) starptautisko līgumu, konvenciju vai nolīgumu, kā arī Kopienas, valstu, reģionu vai vietējo tiesību aktu tekstus vides jomā vai saistībā ar to;

b) politiku, plānus un programmas saistībā ar vidi;

c) ziņojumus par panākumiem attiecībā uz a) un b) apakšpunktā minēto dokumentu ieviešanu dzīvē, ja tie ir sagatavoti vai glabājas elektroniskā formā publiskajās institūcijās;

d) tos ziņojumus par vides stāvokli, kuri minēti 3. punktā;

e) datus vai datu kopsavilkumus pēc to darbību monitoringa, kuras ietekmē vai var ietekmēt vidi;

f) atļaujas, kurām ir būtiska ietekme uz vidi, un nolīgumus vides jomā vai norādes, kur šo informāciju var pieprasīt vai atrast saskaņā ar 3. pantu;

17 — Skat. arī preambulas 19. apsvērumu.

18 — Skat. arī preambulas 15. apsvērumu.

g) pētījumus par ietekmi uz vidi un riska novērtējumus attiecībā uz 2. panta 1. punkta a) apakšpunktā minētajiem vides elementiem, vai norādi, kur šo informāciju var pieprasīt vai atrast saskaņā ar 3. pantu.

[..]

6. Dalībvalstis var izpildīt šā panta prasības, izveidojot saiti ar Interneta vietnēm, kurās var atrast šo informāciju."

Valsts tiesību akti

23. Anglijā un Velsā saskaņā ar *Local Land Charges Act 1975* [1975. gada Pašvaldību zemes apgrūtinājumu likumu] *Local Land Charges Register* [Vietējo zemes apgrūtinājumu reģistrā] (turpmāk tekstā – "reģistrs") ieraksta attiecīgās teritorijas zemesgabalu apgrūtinājumus. Iesniedzējtiesa paskaidro, ka šie vietējie zemesgabalu apgrūtinājumi ir galvenokārt aizliegumi un ierobežojumi izmantot zemi, ko saskaņā ar tiesību aktiem noteikušas publiskas institūcijas. Persona var veikt vai nu "personīgo meklēšanu", pārbaudot reģistru, vai pieprasīt no attiecīgās pašvaldības iestādes oficiālu izziņu, kurā parādīti reģistra meklēšanas rezultāti. Pēdējo no minētajām sauc par "oficiālu meklēšanu", un, atšķirībā no personīgās meklēšanas, iestādes var noteikt maksu par informāciju, kas sniegta, atbildot uz šādiem pieprasījumiem. No iesniedzējtiesas lēmuma izriet, ka 2010. gadā Apvienotās Karalistes valdībā bija izveidojies uzskats, ka lielākā daļa reģistrā esošās informācijas ir vides informācija un tādējādi saskaņā ar Direktīvu 2003/4 par personīgo meklēšanu nevar tikt iekasēta nekāda maksa.

24. Iesniedzējtiesa uzskata, ka juristi, kas iesaistīti nekustamo īpašumu darījumu sagatavošanā [*conveyancers*], informācijas meklēšanu pašvaldības zemes apgrūtinājumu reģistrā vēlēsies veikt pirms īpašuma darījuma noslēgšanas. Tomēr parasti viņi pašvaldību iestādēs veic arī "papildmeklēšanu" attiecībā uz pašvaldību iestāžu rīcībā esošu informāciju, ko vietējā zemes apgrūtinājumu sistēma neaptver (piemēram, par to, vai līdzās konkrētam īpašumam ir kādi ierosināta ceļa plāni).

25. Lai veiktu šos papildmeklēšanu, *Law Society* [19] [Juristu biedrība] izstrādāja divas aptaujas veidlapas, kuras persona var nosūtīt attiecīgajai iestādei. Tajās ir iekļautas veidlapas "CON29R", kas ieteicamas izmantošanai ikvienā darījumā [20]. Šī ir cita veida oficiāla meklēšana. Alternatīvi persona var veikt personīgu meklēšanu citā iestādes rīcībā esošajā dokumentācijā. Grūtības, kas ir saistītas ar šīs informācijas pieejamību, ir atkarīgas no tā, kā šī dokumentācija tiek uzglabāta un sakārtota.

26. Iesniedzējtiesa norāda, ka liela daļa informācijas, kas varētu tikt sniegta kā atbilde uz CON29R, pēc definīcijas būs "vides informācija" Direktīvas 2003/4/EK izpratnē.

27. Local Authorities (England) (Charges for Property Searches) Regulations 2008 [2008. gada Anglijas pašvaldību noteiktās nekustamo īpašumu meklēšanas maksas noteikumi] (turpmāk tekstā – "2008. gada Īpašumu meklēšanas maksas noteikumi") 8. pantā ir noteikts, ka pašvaldības iestāde var ieturēt maksu no personām (tai skaitā no citas pašvaldību iestādes) par atbildi uz lūgumu sniegt informāciju par īpašumu (tādējādi arī par "oficiālo meklēšanu"). Jebkura maksa tiek noteikta pēc pašvaldības iestādes ieskata, bet ir jāņem vērā šīs pašvaldības iestādes izmaksas atbildes uz lūgumu sniegt informāciju par īpašumu sagatavošanai. 8. pants neattiecas "[..] ne uz ko, par ko pašvaldība var vai drīkst noteikt maksu, izņemot šos noteikumus" (4. panta 2. punkta a) apakšpunkts). Tādējādi, kā paskaidro iesniedzējtiesa, 2008. gada Īpašumu meklēšanas maksas noteikumus nebija paredzēts piemērot vides informācijas sniegšanai; tiem tiek piemērots atšķirīgs režīms [21].

19 — Šī ir profesionāla organizācija, kas pārstāv Anglijas un Velsas advokātus [*solicitors*].

20 — Cita aptaujas veidlapa, ko sauc par veidlapu "CON29O", tiek izmantota fakultatīviem papildu pieprasījumiem.

21 — Skat. tālāk 29., 30. un 37. punktu.

28. Department for Communities and Local Government [Pašvaldību lietu ministrijas] izdotajās vadlīnijās ar nosaukumu *Local Authority Property Search Services – Costing and Charging Guidance* [Pašvaldību sniegtie pakalpojumi nekustamo īpašumu meklēšanas jomā – izmaksu aprēķināšana un maksas noteikšana] atbilstoši 2008. gada Īpašumu meklēšanas maksas noteikumu ieviešanai ir piedāvāti ieteikumi par to, kādu maksu iestādes var paredzēt, izmantojot izmaksu aprēķināšanas principus, kas atbilst spēkā esošajai pašvaldību iestāžu grāmatvedības kārtībai.

29. Direktīva 2003/4 Apvienotajā Karalistē[22] tika transponēta ar *Environmental Information Regulations 2004* [2004. gada Vides informācijas noteikumiem] (turpmāk tekstā – "2004. gada *EIR*"), kuru 8. pantā ir reglamentēta maksas ieturēšana par vides informācijas pieejamību. 2004. gada *EIR* 8. panta 2. punktā ir paredzēts, ka publiska institūcija neietur maksu par atļauju informācijas pieprasītājam piekļūt publiskam reģistram vai vides informācijas sarakstam, ko uztur publiska institūcija, vai apskatīt pieprasīto informāciju telpās, kuras publiskā institūcija atļauj izmantot šādai apskatei. Saskaņā ar 2004. gada *EIR* 8. panta 3. punktu neviena maksa nevar pārsniegt "summu, ko publiskā institūcija atzīst par samērīgu summu". Saskaņā ar 2004. gada *EIR* 8. panta 8. punktu publiskai institūcijai ir jāpublicē un informācijas pieprasītājam jādara pieejams tās noteikto maksu cenrādis.

30. 2004. gada *EIR* 18. pantā ir iekļautas *Freedom of Information Act 2000* [2000. gada Informācijas brīvības likuma] izpildes un pārsūdzības normas, saskaņā ar kurām jebkura persona var vērsties pie *Information Commissioner* [Informācijas komisāra] (turpmāk tekstā – "*Commissioner*"), lai tas pieņemtu lēmumu par to, vai publiska institūcija vides informācijas pieprasījumu nav izskatījusi saskaņā ar 2004. gada *EIR* 2. daļu (kurā ietilpst 8. pants). Šādā gadījumā *Commissioner* izskata šo sūdzību un, ja nepieciešams, pieņem lēmumu (pieprasot publiskajai institūcijai ievērot 2004. gada *EIR*). Iesniedzējtiesa atzīmē, ka tā ir pārliecināta par to, ka *Commissioner* ir "saskaņā ar tiesību aktiem izveidota neatkarīga un objektīva struktūra" Direktīvas 2003/4 6. panta 1. punkta izpratnē un ka pati iesniedzējtiesa atbilst šīs direktīvas 6. panta 2. punktam. Tā, ja tā konstatē, ka *Commissioner* lēmums ir prettiesisks, var ļaut apstrīdēt *Commissioner* lēmumu un/vai aizstāt to ar jaunu lēmumu. Izskatot šādu apelācijas sūdzību, tiesa var no jauna izskatīt konstatētos faktus *de novo* un pieņemt jaunus pierādījumus. Tās spriedums var tikt pārsūdzēts *Upper Tribunal* kasācijas kārtībā.

Fakti, tiesvedība un prejudiciālie jautājumi

31. Īstsaseksā rajonu un priekšpilsētu padomes (kas ir pakļautas *East Sussex County Council*) veic oficiālu meklēšanu, un to rīcībā ir informācija, kas nepieciešama, lai atbildētu uz lielāko daļu no pieprasījumiem uz CON29R veidlapas pamata. *East Sussex County Council* saņem daudz šādu pieprasījumu, jo tā ir atbildīga par autoceļiem, satiksmes sistēmām, dzelzceļa sistēmām, sabiedriskajiem ceļiem un koplietošanas zemi. Pieprasīto informāciju tā piegādā (pa e-pastu) divu darba dienu laikā. Tā ir apdrošinājusi atbildību, kas rodas sniegtās informācijas kļūdu rezultātā.

32. Pēc 2008. gada Īpašumu meklēšanas maksas noteikumu ieviešanas *East Sussex County Council* sagatavoja un publicēja maksas iekasēšanas tabulu atbildēm uz CON29R pieprasījumiem (iekļauta pielikumā lūgumam sniegt prejudiciālu nolēmumu šajā lietā). Maksa atkarībā no pieprasītās informācijas svārstās no nulles līdz GBP 10,00 par vienu atbildēto jautājumu. Tabulā tālāk norādīts, ka "maksas pamatā ir paredzamās izmaksas, atbildot uz jautājumiem, tai skaitā par informācijas sistēmu uzturēšanu, lai to izdarītu, kas dalītas ar paredzamo apjomu, pamatojoties uz iepriekšējo gadu". Attiecībā uz autoceļiem metodiskajās piezīmēs (iekļautas tajā pašā pielikumā) ir norādīts: "par jebkuru nepieciešamo informāciju, kas nav daļa no CON29 procesa, lūdzu, sazinieties ar *Highway Land Information Team* [Lielceļu zemes informācijas vienība] par Jūsu pieprasījumu, un mēs Jums

22 — Izņemot attiecībā uz Skotijas publiskajām institūcijām.

paziņosim mūsu atbildes izmaksas". Iesniedzējtiesa uzskata, ka stundas likmē, kas jāmaksā par katru darbinieku, ir ietvertas gan algu izmaksas, gan papildu administratīvo izdevumu summa (piemēram, par apkuri, apgaismojumu un iekšējiem pakalpojumiem, piemēram, personālvadību un apmācību). *Tribunal* arī ir konstatējusi, ka šajā maksā nav iekļauti nekādi papildu vai peļņas elementi.

33. Tā kā īpašumtiesību pārrakstīšanas darījums parasti ir saistīts ar ievērojamu iegādājamā īpašuma vērtību, tad iesniedzējtiesa neuzskata, ka *Council* ieturētā maksa varētu kādu personu atturēt no mēģinājuma iegūt šādam darījumam būtisku informāciju vai jebkādā būtiskā veidā ierobežotu tai šīs informācijas pieejamību.

34. Iesniedzējtiesa norāda, ka *East Sussex County Council Highway Land Information Team* [Lielceļu zemes informācijas vienībā] strādā trīs darbinieki un daži pusslodzes atbalsta darbinieki. Apmēram 60 % no tās darba ir saistīti ar veidlapas CON29 formā iesniegtiem informācijas pieprasījumiem, kuriem tā izmanto tās rīcībā esošos datus dažādās formās, no kurām dažas ir papīra un citas – datorizētas formas (iesniedzējtiesa uz visiem šiem datiem kopā atsaucas kā uz tādiem, kas veido šīs vienības "datu bāzi"). Vienībai, iespējams, var nākties iegūt informāciju no citām *Council* vienībām un nodaļām. Vienības datu bāzes daļas tiek uzturētas izmantošanai citiem mērķiem un izmantošanai citām *Council* daļām.

35. Iesniedzējtiesa norāda, ka uz dažiem jautājumiem CON29R aptaujas veidlapā informācijas pieprasītājs var atbildēt, apskatot *Council* rīcībā esošos "jēldatus". Lai gan *Highway Land Information Team* cenšas piedāvāt lielāku šādu datu pieejamību, tam vēl arvien ir šķēršļi.

36. 2011. gada 3. jūnijā *PSG Eastbourne* (īpašumu meklēšanas sabiedrība un *Property Search Group* [īpašumu meklēšanas grupas] jeb "PSG" dalībniece, kas ir līdzīgu sabiedrību franšīzes tīkls un atbildētāja pamatlietā) pieprasīja no *Highway Land Information Team* atbildes uz dažiem CON29R jautājumiem par īpašumu, kas saskaņā ar iesniedzējtiesas norādīto bija īpašumtiesību pārrakstīšanas darījuma priekšmets. No *PSG Eastbourne* tika iekasēta maksa, un tā samaksāja GBP 17,00.

37. Saistībā ar iekšēju pārskatīšanu, ņemot vērā ilgstošo strīdu ar *PSG Eastbourne* par *Council* maksu likumību, *East Sussex County Council* secināja, ka 2004. gada *EIR* 8. pantā tai tikušas dotas tiesības iekasēt maksu. Pēc sūdzības saņemšanas *Commissioner* 2013. gada 29. janvārī nolēma, ka *East Sussex County Council* nav pareizi iekasējusi maksu no *PSG Eastbourne*, jo, pēc *Commissioner* domām, šī maksa tikusi aprēķināta, par pamatu ņemot izmaksu atgūšanu, bet par "samērīgu summu" būtu uzskatāma vienīgi "izmaksu segšana saistībā ar informācijas sniegšanu konkrēti noteiktā formā, t.i., pasta un kopēšanas izmaksas".

38. 2013. gada 1. martā *East Sussex County Council* pārsūdzēja *Commissioner* lēmumu. Kā uzskata iesniedzējtiesa, *Commissioner* būtībā pieteica divas jaunas problēmas šīs sūdzības kontekstā, proti, par: i) *Commissioner* un *First-tier Tribunal* veicamās pārbaudes raksturu, izskatot, vai paredzētā maksa pārsniedz samērīgu summu, un ii) maksas samērīgumu, pieņemot, ka tā var tikt izmantota ne tikai izmaksu segšanai. *First-tier Tribunal* atļāva *PSG* un *Local Government Association* (turpmāk tekstā – "*LGA*") [23] iestāties tiesvedībā. Pārsūdzības laikā *Commissioner* un *PSG* pieļāva, ka samērīgas summas iekasēšanā varētu būt iekļautas arī izmaksas, kas saistītas ar darbinieku patērēto laiku, strādājot ar informācijas pieprasījumu. *First-tier Tribunal* piekrita un atzina arī to, ka netiek apstrīdēts, ka publiska institūcija var iepriekš noteikt standartveida maksu, balstoties uz vidējām izmaksām.

23 — Šī ir politiski vadīta vairāku partiju organizācija, kas darbojas *councils* vārdā.

39. Ņemot to vērā, iesniedzējtiesa lūdz norādījumus par šādiem jautājumiem:

"1) Kā ir jāinterpretē Direktīvas 2003/4/EK 5. panta 2. punkts, konkrētāk, vai samērīga maksa par konkrēta veida vides informācijas sniegšanu var ietvert:

a) daļu no publiskas institūcijas izmantotas datubāzes uzturēšanas izmaksām, lai atbildētu uz šāda veida informācijas pieprasījumiem;

b) papildu administratīvās izmaksas, kas attiecināmas uz personāla darba laiku un pienācīgi ņemtas vērā, nosakot maksas apmēru?

2) Vai [Direktīvas 2003/4] 5. panta 2. punktam un 6. pantam atbilst tas, ka dalībvalsts savos noteikumos paredz, ka publiska institūcija var ieturēt maksu par vides informācijas sniegšanu, kas "[..] nepārsniedz summu, kādu publiskā institūcija uzskata par samērīgu summu", ja publiskās institūcijas lēmums par "samērīgās summas" apmēru var tikt apstrīdēts administratīvā procesā un pārsūdzēts tiesā, kā paredzēts Anglijas normatīvajos tiesību aktos?"

40. Rakstveida apsvērumus iesniedza *East Sussex County Council*, *LGA*, *Commissioner*, *PSG*, Dānijas un Apvienotās Karalistes valdības un Eiropas Komisija. Tiesas sēdē, kas notika 2014. gada 11. decembrī, tās pašas puses, izņemot Apvienotās Karalistes valdību, piedalījās un sniedza mutvārdu apsvērumus.

Analīze

Iepriekšējas piezīmes

41. Orhūsas konvencijas noteikumi ir Eiropas Savienības tiesību neatņemama sastāvdaļa [24], un tās teksts un mērķis ir jāņem vērā, interpretējot Direktīvu 2003/4 [25]. Ar Orhūsas konvenciju ir izveidots apkārtējās vides pienākumu (un atbilstošu sabiedrības tiesību) komplekss, kas organizēts ap trīs pīlāriem, proti: i) vides informācijas pieejamību, ii) sabiedrības līdzdalību lēmumu pieņemšanā vides jomā un iii) tiesas pieejamību. Pamatlietā ir radušies vairāki jautājumi par pienākumiem saskaņā ar pirmo un trešo no šiem pīlāriem, kurus paredzēts īstenot ar Direktīvu 2003/4 [26].

42. Netiek apstrīdēts, ka Direktīva 2003/4 ir piemērojama pamatlietā. Uzdotie jautājumi attiecas uz informāciju (tās daļu), ko centās iegūt un saņemt *PSG Eastbourne* (izmantojot CON29R veidlapu) un kas ir saistīta ar īpašuma (darījuma) vērtību, bet kas ir arī vides informācija Direktīvas 2003/4 nozīmē [27]. Netiek apstrīdēts arī tas, ka vietējās pašvaldības iestādes rīcībā bija pieprasītā informācija.

43. Visbeidzot, nav strīda par to, ka *East Sussex County Council* nerīkojās komerciāli, piegādājot informāciju *PSG Eastbourne*.

24 — Skat. spriedumu *Lesoochranárske zoskupenie* (C-240/09, EU:C:2011:125, 30. punkts un tajā minētā judikatūra).

25 — Skat., piemēram, spriedumu *Fish Legal* un *Shirley* (C-279/12, EU:C:2013:853, 37. punkts un tajā minētā judikatūra).

26 — Skat., piemēram, spriedumu *Fish Legal* un *Shirley* (C-279/12, EU:C:2013:853, 37. punkts un tajā minētā judikatūra). Skat. arī Direktīvas 2003/4 preambulas 5. apsvērumu.

27 — Direktīvas 2003/4 2. panta 1. punkts. Katrā ziņā tas bija iesniedzējtiesas nosakāms jautājums (skat. spriedumu *Fish Legal* un *Shirley*, C-279/12, EU:C:2013:853, 39. punkts un tajā minētā judikatūra).

Pirmais jautājums

44. Direktīvas 2003/4 5. panta 2. punktā skaidri ir atļauts dalībvalstīm paredzēt maksu, ievērojot divus nosacījumus. Pirmkārt, maksa var tikt paredzēta tikai par vides informācijas *sniegšanu*. Otrkārt, šāda maksa nevar pārsniegt *samērīgu* summu. Nav definēts, kas ir "informācijas sniegšana" vai "samērīga summa" [28].

45. Turklāt Direktīvā 2003/4 nav cita pamata, kā informācijas pieprasītājam būtu paredzama maksa par vides informācijas pieejamību pēc pieprasījuma [29].

46. Kā es to saprotu, ja institūcija nevar atgūt izmaksas konkrētā gadījumā, jo tās neattiecas uz informācijas sniegšanu, tad nerodas jautājums par paredzētās maksas pamatotību, ko institūcija vēlas noteikt. Tādēļ sākšu ar "informācijas sniegšanas" nozīmi 5. panta 2. punktā.

47. 5. pantā tiek nošķirta, no vienas puses, informācijas sniegšana (par ko institūcijas var paredzēt maksu) un, no otras puses, pieeja visiem izveidotajiem un uzturētajiem publiskajiem reģistriem vai sarakstiem (kas minēti 3. panta 5. punktā) un pieprasītās informācijas pārskatīšana uz vietas (par ko institūcijas nevar paredzēt maksu). Tādējādi *darbība*, *sniedzot* informāciju noteiktā formā informācijas pieprasītājam (5. panta 2. punkts), nav tas pats, kas dažādās situācijas, kuras aptvertas 5. panta 1. punktā.

48. Tā arī nav tas pats, kas savākt, uzglabāt un izplatīt vides informāciju vai informēt sabiedrību par to, kur šo informāciju var atrast.

49. 3.–5. pantā noteiktajos pienākumos kā priekšnoteikums ir pieņemts, ka publiskās institūcijas rīcībā ir vides informācija, kurai tiek lūgta pieeja, un ka sabiedrība zina, kāda informācija kur tiek uzglabāta. Šajā vides informācijā ir ietverti gan dati, gan dažādi šādu datu novērtēšanas veidi (piemēram, ieviešanas ziņojumi vai ekonomiskā analīze) [30]. Informācija būs kaut kādā materiālā (piemēram, rakstiskā, vizuālā, audio vai elektroniskā) formā [31]. Principā informācijas pieprasītājam ir jāsniedz informācija tādā formātā, kādā viņš to ir lūdzis [32].

50. Daļa no praktiskiem pasākumiem, kas dalībvalstīm ir jānosaka un kas ļauj efektīvi izmantot vides informācijas saņemšanas tiesības, ir padarīt pieejamus publisko institūciju vai informācijas punktu rīcībā esošās vides informācijas reģistrus un sarakstus un skaidri norādīt, kur šādu informāciju var atrast [33]. Šajā kontekstā ir jāsaprot, ka "reģistrs" nozīmē uzglabātās vides informācijas krājumu sarakstu, kuru izmantojot, šī informācija var tikt meklēta un identificēta. Savukārt datu bāze ir uzglabātās vides informācijas faktiskais krājums. Lai gan arī reģistrā varētu būt ietverta faktiskā vides informācija un tādējādi tas varētu tikt apvienots ar datu bāzi, tas tomēr atšķiras no datu bāzes [34].

28 — Jāatzīmē, ka ne visās Direktīvas 2003/4 5. panta 2. punkta valodu redakcijās ir izmantots termins (piemēram, "sniegšana" [*supplying*] angļu valodas redakcijā), kas atšķiras no 7. panta formulējuma. Piemēram, 5. panta 2. punkta franču valodas redakcijā ir izmantots "la mise à disposition", kas atbilst 7. panta formulējumam. Tomēr termins "sniegšana" 5. panta 2. punkta angļu valodas redakcijā atbilst terminam, kas ir izmantots Orhūsas konvencijas 4. panta 8. punkta (autentiskajā) redakcijā angļu valodā. Šajā pašā Orhūsas konvencijas normā franču valodas redakcijā (kas ir vienlīdz autentiska) ir lietots darbības vārds "fournir". (Trešā autentiskā redakcija ir krievu valodā).

29 — Skat. par Direktīvu 90/313 spriedumu Komisija/Vācija (C-217/97, EU:C:1999:395, 58. un 55. punkts), kurā Tiesa konstatēja, ka Direktīvā 90/313 vides informācijas brīvas pieejamības ierobežojumi ir atļauti tikai saskaņā ar tiem kritērijiem un tajos gadījumos, kas tajā skaidri definēti. Tā tiek apstiprināts vispārējais princips, ka sabiedrībai jābūt iespējai piekļūt vides informācijai bez maksas vai ierobežojumiem.

30 — Skat. Direktīvas 2003/4 2. pantu.

31 — Skat., piemēram, Direktīvas 2003/4 2. panta 1. punktu, 2. panta 3. punktu, 2. panta 4. punktu un preambulas 10. apsvērumu.

32 — Skat. Direktīvas 2003/4 3. panta 4. punktu.

33 — Skat. Direktīvas 2003/4 3. panta 5. punktu.

34 — Skat. arī ANO-EEK, Orhūsas konvencija, piemērošanas rokasgrāmata (otrais izdevums, 2014. gads) (turpmāk tekstā – "Piemērošanas rokasgrāmata"), 102. un 103. lpp. Lai gan Piemērošanas rokasgrāmata nav juridiski saistoša (9. lpp.), Tiesa to ir uzskatījusi par skaidrojošu dokumentu, kas papildus citiem nozīmīgiem apstākļiem vajadzības gadījumā var tikt ņemts vērā, lai interpretētu Orhūsas konvenciju (skat., piemēram, spriedumus *Fish Legal* un *Shirley*, C-279/12, EU:C:2013:853, 38. punkts un tajā minētā judikatūra, un *Edwards*, C-260/11, EU:C:2013:221, 34. punkts).

51. Šim nolūkam izšķiroši ir tas, ka 5. panta 1. punktā institūcijai ir aizliegts iekasēt maksu no tiem, kuri cenšas iegūt pieeju šādiem reģistriem un sarakstiem un vides informācijai pārskatīšanai uz vietas, par *jebkurām* ar to saistītajām izmaksām. Tādējādi institūcija nedrīkst paredzēt maksu par i) šādu reģistru un sarakstu un ii) vides informācijas kopuma, uz kuru šādi reģistri un saraksti attiecas vai kuru informācijas pieprasītājs vēlas pārskatīt uz vietas, uzglabāšanu un pieejamību. Lai arī saskaņā ar 5. panta 2. punktu no informācijas pieprasītājiem var tikt iekasēta maksa par pieeju informācijai, ko tiek mēģināts iegūt vides informācijas sniegšanas veidā, nav saskatāms pamats interpretēt sniegšanas izmaksas tā, ka tās segtu arī šos divus izmaksu veidus. Tas tā ir tāpēc, ka šīs izmaksas rodas, lai izpildītu pienākumus saskaņā ar Direktīvu 2003/4, it īpaši pienākumu nodrošināt informācijas pieejamību pēc pieprasījuma, un tādējādi dotu iespēju informācijas pieprasītājam meklēt un iegūt pieeju informācijai neatkarīgi no šīs pieejamības formas [35]. Patiešām, ja "sniegšana" tiktu interpretēta tā, ka tajā tiek ietverta arī vides informāciju saturoša reģistra, saraksta vai datu bāzes izveidošana un uzturēšana (papīra vai kādā citā formā), tad rezultāts varētu būt atšķirīga attieksme pret tiem sabiedrības locekļiem, kuri pieprasa sniegt informāciju, un tiem, kuri tikai pieprasa informācijas pieejamību 5. panta 1. punkta nozīmē vai iegūst pieeju informācijai tās izplatīšanas rezultātā. Abām grupām ir pieejama tā pati informācija, kas reģistrēta tajā pašā reģistrā vai sarakstā un uzglabāta tajā pašā datu bāzē. Tomēr pirmajai grupai būtu jāmaksā par reģistra un datu bāzes uzturēšanu, savukārt otrajai grupai (pareizi) nebūtu jāmaksā. To pašu iemeslu dēļ institūcija nedrīkst piedzīt no informācijas pieprasītāja saistību izpildes izmaksas saskaņā ar 3. panta 4. punktu, lai pieliktu visas iespējamās pūles vides informācijas uzglabāšanai un sakārtošanai viegli pavairojamā un pieejamā formā.

52. Tāpat nedrīkst tikt paredzēta maksa par tās vides informācijas pieejamību, kas tiek izplatīta sabiedrībai. Direktīvā 2003/4 (tāpat kā Orhūsas konvencijā) ir paredzēta atšķirība starp pienākumu izplatīt informāciju (7. pants [36]) no pienākuma padarīt pieejamu informāciju pieprasītājam, kurš to pieprasa noteiktā formā (3.–5. pants). 7. pantā noteiktais pienākums attiecas uz visu vides informāciju, kuru uzglabā publiska institūcija, tai skaitā to, kurai saskaņā ar 7. panta 2. punktu dalībvalstij jānodrošina pieejamība un izplatīšana (un atjaunināšana pēc vajadzības). Ar šādu pienākumu tiek aizsargātas sabiedrības intereses neatkarīgi no tā, vai sabiedrība faktiski ir izrādījusi interesi par sarakstā minēto vai uzglabāto informāciju. Šīs (atjauninātās) informācijas uzglabāšana un aktīva izplatīšana arī var būt saistīta ar būtiskām izmaksām (vismaz cilvēkresursu izmaksu un citu vispārējo izmaksu izpratnē), un šādi apstrādāts materiāls var tikt izmantots, arī lai atbildētu uz pieprasījumiem sniegt informāciju. Tomēr šīs izmaksas ir jāsedz no kopējā budžeta.

53. Ņemot to vērā, "jebkuras vides informācijas sniegšana" Direktīvas 2003/4 5. panta 2. punkta nozīmē ir jādefinē kā pieejamības nodrošināšana pēc pieprasījuma, sniedzot šādu informāciju pieprasītāja norādītajā formātā un tādos apstākļos, kas nav ietverti 5. panta 1. punktā. Šīs lietas izpratnē ir būtiski, ka 5. panta 2. punkts ietver apstākļus, kad informācija tiek sniegta tādā veidā, kas dod iespēju informācijas pieprasītājam ar to iepazīties un izmantot to vietā un laikā pēc savas izvēles, un tādējādi neatkarīgi no tā, kur un kā šī informācija tiek uzglabāta un citādi padarīta pieejama, izmantojot citus pieejamības līdzekļus.

54. Tādējādi publiskas institūcijas var iekasēt maksu, lai segtu pieprasītās vides informācijas pavairošanas personāla izmaksas (piemēram, kopējot vai drukājot dokumentus vai nosūtot tos pa elektronisko pastu) kopā ar, piemēram, papīra, tonera un kopēšanas ierīces izmantošanas izmaksām. Orhūsas konvencijas 4. panta 1. punktā ir apstiprināta šī interpretācija. Tomēr tas nozīmē arī to, ka publiska institūcija, izmantojot maksu par informācijas sniegšanu, nevar atgūt visas tās izmaksas vai to

35 — Skat. arī tālāk 74. punktu.

36 — Piemērošanas rokasgrāmatā (75. lpp.) ir atsauce uz šīm tiesībām saskaņā ar 7. pantu kā "aktīvām piekļuves tiesībām". Šķiet, ka raugoties no šādas piekļuves adresātu viedokļa, šīs tiesības loģiskāk būtu saukt par pasīvām. Šī iemesla dēļ pienākumu (un atbilstošo tiesību) aprakstā saskaņā ar 3.–5. un 7. pantu nav lietoti formulējumi "aktīvi" un "pasīvi".

daļu, kādas tai bijušas datu bāzes izveidošanai un uzturēšanai, kurā tā sakārtojusi uzglabāto vides informāciju un kuru tā izmanto, lai atbildētu uz tāda veida informācijas pieprasījumiem, kas minēti aptaujas veidlapā, piemēram, CON29R veidlapā, kura tiek izskatīta pamatlietā (pirmā jautājuma a) apakšpunkts)[37].

55. Ja pieprasītā informācija jau tiek uzglabāta pieprasītajā formātā un ir viegli pieejama un pavairojama, tās sniegšana būtībā ietver tikai pavairošanu. Tādējādi ar maksu par informācijas sniegšanu šajos apstākļos drīkst segt ne vairāk kā tikai pamatotās pavairošanas izmaksas, kas ietver tā personāla laika izmaksas, kāds nepieciešams noteiktai rīcībai, izsniedzot prasīto vides informāciju pieprasītājam. Tomēr informācijas sniegšana ne vienmēr būs tik viegla un lēta kā vienkārša pavairošanas darbība. Piemēram, uzglabātā informācija vēl var nebūt sakārtota viegli pavairojamā un pieejamā veidā, vai arī tā var tikt pieprasīta kādā citā formātā, nevis tādā, kādā tā tiek uzglabāta iestādē.

56. Vai šādos apstākļos, pamatojoties uz Direktīvas 2003/4 5. panta 2. punktu, var būt atlīdzināmas arī papildu izmaksas, kas radušās, lai iegūtu un sakārtotu informāciju, kuru informācijas pieprasītājs ir pieprasījis, un citas vispārējās izmaksas? Šī, šķiet, ir pirmā jautājuma b) apakšpunkta būtība par papildu administratīvo izmaksu atlīdzināšanu, kas attiecināmas uz personāla darba laiku, kāds vajadzīgs atbildei uz tādu informācijas pieprasījumu kā šajā lietā.

57. Vai institūcija par šādām izmaksām tām drīkst iekasēt samērīgu summu, ja tās radušās saistībā ar lūgumiem sniegt informāciju un ir nepieciešamas, lai sniegtu informāciju pieprasītājam?

58. Direktīvas 2003/4 5. panta 2. punktā nav definēta "samērīga summa". Tā nav definēta arī Orhūsas konvencijas 4. panta 8. punktā.

59. Vispārīgi runājot, šķiet, likumdevēja atzinums, ka, ņemot vērā tās apjomu un sarežģītību, pieprasītā informācija var nebūt uzreiz pieejama un ka tādējādi tās iegūšana pieprasītajā formā var (būtiski) apgrūtināt iestādi laika un cilvēkresursu izpratnē[38], pats par sevi nav pietiekams pamats paredzēt informācijas pieprasītājam maksāt par šādu apgrūtinājumu. Šie apgrūtinājumi pastāv pat tad, ja netiek pieprasīts sniegt informāciju un ja institūcija izpilda citus pienākumus saskaņā ar Direktīvu 2003/4[39]. Jāatzīmē arī, ka likumā ir paredzēts pamatojums, kad informācijas pieprasījumu var noraidīt[40]. Institūcija arī nevar atsaukties uz savu pienākumu neizpildi saskaņā ar, piemēram, Direktīvas 2003/4 3. un 7. pantu, lai attaisnotu maksas iekasēšanu no informācijas pieprasītāja saskaņā ar 5. panta 2. punktu tāpēc, ka, piemēram, tā uzglabā informāciju kā jēldatus un vēl nav sakārtojusi šo informāciju (kā prasīts) tādā veidā, kas padara pieejamību iespējamu[41].

60. Manuprāt, maksa, kas nepārsniedz samērīgu summu 5. panta 2. punkta nozīmē, ir maksa, kas: i) noteikta, pamatojoties uz objektīviem faktoriem, kas ir zināmi un ko var pārbaudīt trešā persona; ii) tiek aprēķināta neatkarīgi no tā, kas un kādam nolūkam pieprasa šo informāciju; iii) noteikta tādā līmenī, kas nodrošina tiesību uz vides informācijas pieejamību pēc pieprasījuma mērķu sasniegšanu un tādējādi neattur cilvēkus no centieniem tai piekļūt un neierobežo to pieejas tiesības; un iv) nav lielāka par summu, kas ir atbilstoša tādam iemeslam, kādēļ dalībvalstīm ir atļauts paredzēt šo maksu (t.i., sabiedrības pārstāvis ir pieprasījis sniegt vides informāciju), un ir tieši saistīta ar šādas informācijas sniegšanas darbību.

37 — Skat. iepriekš 34. punktu.

38 — Skat., piemēram, Direktīvas 2003/4 3. panta 2. punktu.

39 — Skat. arī, piemēram, ģenerāladvokāta N. Fennelija [*N. Fennelley*] secinājumus lietā Komisija/Vācija (C-217/97, EU:C:1999:34, 26. punkts).

40 — Skat. Direktīvas 2003/4 4. pantu.

41 — Skat. Direktīvas 2003/4 1. pantu un preambulas 9. un 20. apsvērumu.

61. Pirmkārt, maksas apmērs ir jānosaka, pamatojoties uz objektīviem kritērijiem, kas var tikt publiskoti, saskaņā ar Direktīvas 2003/4 5. panta 3. punktu un tas ļauj maksas samērīgumu pārbaudīt saskaņā ar 6. pantu.

62. Otrkārt, lūgumā sniegt informāciju pieprasītājam nav jāpamato tās nepieciešamība [42]. Tādējādi, nosakot summu, nav svarīgi, kurš un kāpēc pieprasa sniegt informāciju.

63. Treškārt, šajā summā ir jāņem vērā fakts, ka vides informācijas pieejamība, sniedzot šo informāciju, veicina lielāku izpratni par vides jautājumiem, diskusijas un līdzdalību lēmumu pieņemšanā šajos jautājumos un, galu galā, palīdz uzlabot vidi [43].

64. Tas bija viens no apsvērumiem, kas lika Tiesai spriedumā lietā C-217/97 Komisija/Vācija saistībā ar Direktīvas 90/313 5. pantu izlemt, ka, ņemot vērā šīs direktīvas mērķi, šī maksa nedrīkst tikt noteikta tādā līmenī, kas cilvēkus attur no centieniem iegūt tai pieeju vai ierobežo to pieejas tiesības [44].

65. Tādi paši apsvērumi ir jāpiemēro Direktīvas 2003/4 5. panta 2. punktam, jo minētā direktīva ir paredzēta, lai tālāk paplašinātu informācijas pieejamību [45]. Patiešām, ja izmaksas kļūst pārmērīgi lielas, tad par vides informācijas pieprasīšanu var vēlēties (vai spēt) maksāt tikai personas, kurām ir daudz naudas [46]. Ja izmaksas ir atļauts noteikt tādā līmenī, personas tādējādi var tikt atturētas no pieprasījumu par vides informāciju iesniegšanas [47].

66. Ceturtkārt, maksas summa ir samērīga, ja ar to tiek segtas izmaksas, kas ir tieši saistītas ar informācijas sniegšanas darbību, atbildot uz konkrētu pieprasījumu. Tādu iemeslu dēļ, kas jau izklāstīti saistībā ar to, kas ir "informācijas sniegšana", maksa nevar segt izdevumus, kas ir saistīti ar vides informācijas apkopošanu, uzglabāšanu, uzturēšanu un izplatīšanu un ir bijuši neatkarīgi no šāda pieprasījuma [48].

67. Neraugoties uz to, ka Direktīvā 90/313 nav nošķirtas tiešās un netiešās izmaksas, Tiesa spriedumā lietā C-217/97 Komisija/Vācija secināja, ka dalībvalstīm ir jāatturas no maksas paredzēšanas par netiešajām izmaksām, kas radušās saistībā ar informācijas meklēšanu un apkopošanu. Termina "samērīgs" izmantošana nozīmē, ka dalībvalstis nevar "[..] nodot tiem, kas vēlas iegūt informāciju, visu izmaksu summu, jo īpaši netiešās izmaksas, kas faktiski radušās valsts budžetā, veicot informācijas meklēšanu" [49]. Turklāt 5. pantā dalībvalstīm nav atļauts paredzēt maksu par "administratīvajiem izdevumiem, kas saistīti ar informācijas pieprasījumu" [50]. Tomēr Tiesa nav detalizēti pārbaudījusi maksas veidus saskaņā ar Vācijas tiesību aktiem (atbilstoši kuriem maksas summa bija atkarīga no iestāžu ieguldījuma pūļu un laika izpratnē), jo Komisija nespēja pierādīt, ka šie tiesību akti neatbilst Direktīvas 90/313 5. panta mērķim [51].

68. No Direktīvas 2003/4 pieņemšanas vēstures un preambulas 18. apsvēruma formulējuma izriet neskaidrība par to, vai šis elements Tiesas argumentācijā lietā C-217/97 Komisija/Vācija var tikt transponēts attiecībā uz Direktīvas 2003/4 5 panta 2. punktu.

42 — Skat. Direktīvas 2003/4 3. panta 1. punktu un preambulas 8. apsvērumu. Salīdzināt to ar "pierādīt" (nevis "pamatot") Direktīvas 90/313 3. panta 1. punktā.

43 — Skat. Direktīvas 2003/4 preambulas 1. apsvērumu.

44 — Spriedums Komisija/Vācija (C-217/97, EU:C:1999:395, 47. punkts), ģenerāladvokāta N. Fennelija secinājumi lietā Komisija/Vācija (C-217/97, EU:C:1999:34, 23. punkts).

45 — Skat. Direktīvas 2003/4 preambulas 2. apsvērumu.

46 — Skat. (par procentiem) arī ģenerāladvokāta N. Fennelija secinājumus lietā Komisija/Vācija (C-217/97, EU:C:1999:34, 25. punkts).

47 — Skat. arī Piemērošanas rokasgrāmatu, kurā konstatēts (94. lpp.), ka "Konvencijā ir izmantota koncepcija par to, ka informācijai jābūt tādai, ko var finansiāli atļauties, lai tā būtu patiesi pieejama".

48 — Skat. iepriekš 47.–54. punktu.

49 — Spriedums Komisija/Vācija (C-217/97, EU:C:1999:395, 48. punkts).

50 — Spriedums Komisija/Vācija (C-217/97, EU:C:1999:395, 57. punkts).

51 — Spriedums Komisija/Vācija (C-217/97, EU:C:1999:395, 52. punkts).

69. Atšķirībā no Eiropas Komisijas (kas savā sākotnējā priekšlikumā neaplūkoja šos jautājumus)[52] Eiropas Parlaments ierosināja (apsvērumos un galvenajā daļā) skaidri norādīt, ka nekādai maksai nebūtu jāpārsniedz faktiskās izmaksas un nebūtu jāietver meklēšanā pavadītā darbinieku laika izmaksas[53]. Lai gan Komisija būtībā piekrita šiem priekšlikumiem[54], Padome atbalstīja mazāk detalizētas informācijas iekļaušanu par to, kāda maksa varētu vai nevarētu būt ietverta tajā, kas līdz tam brīdim bija kļuvis par 5 panta 2. punktu (projektu). Padome "nevarēja pieņemt, [..] ka maksa nedrīkst segt meklējot pavadīto laiku [..]: meklēšana var [būt] ļoti laikietilpīga un dārga, brīvība paredzēt maksu var izraisīt nenopietnus informācijas pieprasījumus[..]"[55].

70. Parlaments uzturēja spēkā savu nostāju un pat ieteica galvenās daļas noteikumus papildināt ar to, ka maksa "nepārsniedz faktiskās pieprasītā materiāla pavairošanas izmaksas"[56]. Komisija nevarēja piekrist šim priekšlikumam, – tā atbalstīja Orhūsas konvencijas nepārsniegšanu un apgalvoja, ka, tā kā ierosinātā direktīva ir pamatdirektīva, tad dalībvalstīm būtu jābūt zināmai elastīguma pakāpei, to transponējot valsts tiesību aktos[57].

71. Pieņemtajā 5. panta 2. punkta tekstā nav atspoguļots neviens no šo diskusiju elementiem. Turpretī preambulas 18. apsvērumā ir teikts, ka "parasti maksa nedrīkst pārsniegt attiecīgo materiālu faktiskās sagatavošanas izmaksas", lai gan tirgus noteikta maksa tiek uzskatīta par samērīgu, "kad publiskās institūcijas piedāvā vides informāciju ar komerciāliem noteikumiem un, ja tas ir nepieciešams, lai arī turpmāk nodrošinātu šīs informācijas vākšanu un publicēšanu".

72. Jāsāk ar to, ka preambulas 18. apsvērumam nevar būt tikpat liela nozīme kā 5 panta 2. punktam. Galu galā likumdevēja lēmums ir atrodams tikai galvenajā daļā, proti, direktīvas (vai jebkura cita tiesību akta) leģislatīvajā daļā. Apsvērumi ir tikai viens no elementiem kontekstā, kādā interpretējama galvenā daļa. Tajos pašos par sevi nevar tikt noteiktas normas[58].

73. Jāteic, ka īpaši nevar tikt ignorēts preambulas 18. apsvēruma otrais teikums, kā arī tā iekļaušanas iemesls. Šis teikums attiecas uz diviem ierobežojumiem, kas ir saistīti ar tiesībām paredzēt maksu par informācijas sniegšanu, t.i., par ko var tikt paredzēta maksa ("attiecīgo materiālu sagatavošanas izmaksas") un to izmaksu apmēru, kas var tikt atlīdzinātas ("faktiskās izmaksas", kādas radušās publiskai institūcijai, sniedzot informāciju).

74. Manuprāt, "samērīgai" maksai ir jābūt pamatotai ar faktiskajām izmaksām, kas radušās saistībā ar vides informācijas sniegšanas darbību, atbildot uz noteiktu pieprasījumu. Tajā tiks ietvertas izmaksas par darbinieku pavadīto laiku pieprasītās informācijas meklēšanai un sagatavošanai, kā arī izmaksas tās sagatavošanai pieprasītajā formā (kas var atšķirties). Tomēr uzskatu, ka nav pieļaujams ar šo maksu censties atgūt arī administratīvās izmaksas, piemēram, par apkuri, apgaismojumu vai iekšējiem

52 — Komisijas sākotnējā priekšlikumā 5. panta 3. punkta projekta un piedāvātā (kam bija jākļūst par) 18. apsvēruma teksta saturs bija līdzīgs Direktīvas 2003/4 5. panta 1. punkta redakcijai. Skat. priekšlikuma Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvai par vides informācijas pieejamību sabiedrībai preambulas 21. apsvērumu, COM(2000) 402, galīgā redakcija (OV 2000, C 337 E, 156. lpp.).

53 — Eiropas Parlamenta normatīvā rezolūcija par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvai par vides informācijas pieejamību sabiedrībai, COM(2000) 402 – C5-0352/2000 – 2000/0169(COD).

54 — Grozītais priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvai par vides informācijas pieejamību sabiedrībai, COM(2001) 303, galīgā redakcija (OV 2001, C 240 E, 289. lpp.).

55 — Kopējā nostāja (EK) Nr. 24/2002, ko Padome pieņēma 2002. gada 28. janvārī (OV 2002, C 113 E, 1. lpp.). Manā izpratnē (interesantā) atsauce angļu valodas redakcijā uz "brīvību paredzēt maksu" nozīmē "bez maksas".

56 — Eiropas Parlamenta normatīvā rezolūcija par Padomes kopējo nostāju Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvas pieņemšanai par vides informācijas pieejamību sabiedrībai un par Padomes Direktīvas 90/313/EEK atcelšanu, 11878/1/2001 – C5-0034/2002 – 2000/0169(COD); Eiropas Parlamenta nostāja pieņemta otrajā lasījumā 2002. gada 30. maijā ar mērķi pieņemt Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2002/[..]/EK par vides informācijas pieejamību sabiedrībai un par Padomes Direktīvas 90/313/EEK atcelšanu.

57 — Komisijas atzinums saskaņā ar EK līguma 251. panta 2. punkta trešā apakšpunkta c) punktu par Eiropas Parlamenta grozījumiem Padomes kopējā nostājā attiecībā uz priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvai par vides informācijas pieejamību sabiedrībai, ar ko groza Komisijas priekšlikumu saskaņā ar EK līguma 250. panta 2. punktu, COM/2002/498, galīgā redakcija.

58 — Skat., piemēram, spriedumu *Caronna* (C-7/11, EU:C:2012:396, 40. punkts un tajā minētā judikatūra). Šis princips ir atspoguļots arī "Eiropas Parlamenta, Eiropas Savienības Padomes un Eiropas Komisijas Kopējā praktiskajā rokasgrāmatā Eiropas Savienības tiesību aktu izstrādē iesaistītajām personām", 2013. gads, 10. vadlīnija.

pakalpojumiem. Lai gan daļa no šādām administratīvajām izmaksām tik tiešām varētu būt attiecināma uz to apstākļu radīšanas procesu, kādā institūcijai tiek dota iespēja padarīt pieejamu pieprasīto vides informāciju, tomēr tās (tāpat kā uzturēšanas, kā arī reģistru un vides informācijas sarakstu pieejamības izmaksas [59]) nav radušās vienīgi saistībā ar informācijas sniegšanu, atbildot uz noteiktu pieprasījumu. Kā es saprotu preambulas 18. apsvēruma formulējumu, ar to šī informācija tiek apstiprināta [60].

Otrais jautājums

Pieņemamība

75. Otrajā jautājumā tiek vaicāts, vai Direktīvas 2003/4 5. panta 2. punktam un 6. pantam ir pretrunā tāda valsts tiesību normu, saskaņā ar kuru paredzētā maksa par vides informācijas sniegšanu "nepārsniedz summu, kādu publiskā institūcija uzskata par samērīgu summu", ja institūcijas lēmums šajā sakarā ir pakļauts administratīvai un tiesu pārbaudei atbilstīgi valsts tiesību aktiem.

76. Saskaņā ar Anglijas tiesību normu striktu interpretāciju iesniedzējtiesa paskaidro, ka frāze "kādu publiskā institūcija uzskata par samērīgu summu" nozīmē, ka maksas apstrīdēšana var būt sekmīga tikai tad, ja publiskas institūcijas lēmums par to, kas ir samērīga summa, pats par sevi ir "nesaprātīgs" administratīvo tiesību nozīmē (t.i., neloģisks, prettiesisks vai neobjektīvs), un ir ļoti ierobežotas iespējas apstrīdēt jebkurus faktiskos secinājumus, pie kādiem nonākusi šī institūcija. Lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu nav iekļautas nekādas citas detaļas par apstrīdēšanas administratīvā kārtā un pārsūdzēšanas tiesā kārtību.

77. Savos rakstveida apsvērumos Apvienotās Karalistes valdība gan paskaidroja, ka "apstrīdēšana administratīvā kārtā un pārsūdzēšana tiesā saskaņā ar Anglijas tiesību aktu noteikumiem", uz kuriem ir atsauces otrajā jautājumā, ietver vairākus pārbaudes pamatus, no kuriem viens ir "*Wednesbury* nesamērīgums" [61].

78. Gan Komisija, gan Apvienotās Karalistes valdība apšauba nepieciešamību atbildēt uz šo jautājumu. Visbeidzot, iesniedzējtiesa pati konstatē, ka šīs domstarpības (kas izvirzītas otrajā jautājumā) "starp pusēm vēl arvien nav atrisinātas" un "nav skaidrs, vai šajā gadījumā tam būs kāda praktiska nozīme, bet tas varētu ietekmēt *Tribunal* un *Commissioner* pieeju nākotnē".

79. Jāatgādina Tiesas pastāvīgā judikatūra tādā nozīmē, ka Tiesa var atteikties sniegt prejudiciālu nolēmumu tikai tad, ja ir acīmredzams, ka uzdotajiem jautājumiem nav nekāda sakara ar pamattiesvedības faktisko situāciju vai tās priekšmetu, ja problēma ir hipotētiska, vai ja Tiesas rīcībā nav faktisko un tiesisko materiālu, lai sniegtu noderīgu atbildi uz tai uzdotajiem jautājumiem [62]. Vienīgi iesniedzējtiesa, ņemot vērā lietas konkrētos apstākļus, var noteikt gan prejudiciāla nolēmuma nepieciešamību, lai tā varētu taisīt spriedumu, gan to, cik būtiski ir Tiesai iesniegtie jautājumi [63].

80. Neredzu nekādu pamatu apšaubīt iesniedzējtiesas lēmumu, neraugoties uz tās šaubām, lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu iekļaut otro jautājumu. Tādēļ uz šo jautājumu arī būtu jāatbild.

59 — Skat. iepriekš 51. un 52. punktu.

60 — Netiek apstrīdēts fakts, ka pamatlietā publiskā institūcija, sniedzot informāciju, nerīkojās ar komerciāliem noteikumiem (skat. iepriekš 43. punktu). Šīs lietas izpratnē neredzu vajadzību sīki aplūkot preambulas 18. apsvēruma daļu par vides informācijas pieejamību ar komerciāliem noteikumiem.

61 — Skat. *Associated Provincial Picture Houses Ltd* pret *Wednesbury Corporation*, [1948] 1 KB 223, [1947] EWCA Civ 1. Pārbaudes apjoms tiesā ir sarežģīts temats. Sīkākai izpētei skat., piemēram, Supperstone, M., Goudie, J., Walker, P. un Fenwick, H., *Judicial Review*, piektais izdevums (Butterworths Law, 2014), un Fordham, M., *Judicial Review*, sestais izdevums (Hart Publishing, 2012).

62 — Skat., piemēram, spriedumus *Kušionová* (C-34/13, EU:C:2014:2189, 38. punkts un tajā minētā judikatūra) un *Fish Legal* un *Shirley* (C-279/12, EU:C:2013:853, 30. punkts un tajā minētā judikatūra).

63 — Skat., piemēram, spriedumu *Todaro Nunziatina & C.* (C-138/09, EU:C:2010:291, 25. punkta un tajā minētā judikatūra).

Būtība

81. Samērīguma nosacījums Direktīvas 2003/4 5 panta 2. punktā attiecas uz jebkuras maksas summu, nevis pašas publiskās institūcijas lēmumu. 5. panta 2. punktā nav ietverta norāde uz to, kas ir samērīga maksa saskaņā ar valsts tiesību aktiem. Ja Eiropas Savienības tiesību normās nav ietverta skaidri izteikta atsauce uz dalībvalstu tiesību aktiem, lai noteiktu šīs normas jēgu un saturu, tad tā parasti ir jāinterpretē autonomi un vienoti visā Eiropas Savienībā un ir jāņem vērā šīs normas konteksts un apskatāmo tiesību aktu mērķis [64]. Šis princips ir piemērojams kopā ar principu, ka, ja Eiropas Savienības tiesību aktos trūkst precizitātes, tad dalībvalstīm, transponējot direktīvu, ir jānodrošina, ka tā darbojas pilnā apmērā; bet to darot, tām ir plaša rīcības brīvība metožu izvēlē [65].

82. Tādējādi 5. panta 2. punktā publiskām institūcijām ir pieprasīts nodrošināt, ka viņu paredzētās maksas nepārsniedz samērīgu summu, spriežot pēc kritērijiem, ko "samērīga summa" objektīvi nozīmē saskaņā ar Eiropas Savienības tiesībām [66]. Tas nenozīmē, ka vispār netiek pieļauts valsts tiesību normu noteikums, saskaņā ar ko publiskai institūcijai ir jāpārliecinās, ka iekasētā maksa atbilst šim standartam. Tiešām, varētu sagaidīt, ka, ievērojot labu pārvaldību, publiskai institūcijai vispirms būtu jāīsteno šāda kontrole pār noteiktās maksas līmeni. Šāda rīcība notiek pirms un atsevišķi no apstrīdēšanas administratīvā kārtā un pārsūdzēšanas tiesā saskaņā ar (attiecīgi) Direktīvas 2003/4 6. panta 1. un 2. punktu.

83. Kā ir ar otrā jautājuma pēdējo elementu, proti, "ja publiskās institūcijas lēmumu par "samērīgas summas" apmēru, var apstrīdēt administratīvā procesā un pārsūdzēt tiesā, *kā paredzēts Anglijas normatīvajos tiesību aktos*" (autora izcēlums)?

84. Kā jau norādīju [67], Tiesa no iesniedzējtiesas ir saņēmusi samērā maz materiālu par valsts tiesību aktiem un Apvienotās Karalistes valdība tiesas sēdē, lai gan tā tika noturēta, nepiedalījās. Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kontekstā turklāt ir skaidrs, ka Tiesas funkcija ir lemt vienīgi par Eiropas Savienības tiesību aktu interpretāciju, bet valsts tiesai ir jāinterpretē un jāpiemēro valsts tiesību akti saskaņā ar norādēm, kas dotas atbildē uz tās uzdotajiem jautājumiem [68]. Tādēļ pārbaudes Anglijas tiesā standartu un ierobežojumu sīkāka izpēte šeit nebūtu piemērota. Tā vietā ir jākoncentrējas tikai uz to, kādi pienākumi ir paredzēti Eiropas Savienības tiesību aktos.

85. Šajā kontekstā Direktīvas 2003/4 6. panta 1. un 2. punktā dalībvalstij ir prasīts nodrošināt, ka (vispirms) apstrīdot administratīvā procesā un (pēc tam) pārsūdzot tiesā tiek izskatīts jautājums, vai publiskas institūcijas lēmums par to, kas ir saprātīga maksa, atbilst autonomajai Eiropas Savienības tiesību nozīmei par to, kas ir "samērīgi" saskaņā ar Direktīvas 2003/4 5. panta 2. punktu. Tas ir jāpārbauda apstrīdēšanas un pārsūdzēšanas procesā. Šādas pārbaudes pieejamība ir būtiska, lai nodrošinātu efektīvu ar Direktīvu 2003/4 aizsargāto sabiedrības tiesību uz vides informācijas pieejamību realizēšanu [69]. Tādējādi dalībvalstij ir jānodrošina, ka tās paredzētais pārbaudes process dod iespēju novērtēt tās paredzētās konkrētās iekasētās maksas samērīgumu attiecībā pret Eiropas Savienības tiesību aktos noteikto samērīguma standartu šādām maksām. Kompetentajai valsts tiesai ir jāinterpretē valsts tiesības tā, lai tiktu nodrošināta šāda pārbaude [70].

64 — Skat., piemēram, spriedumu *Deutsche Umwelthilfe* (C-515/11, EU:C:2013:523, 21. punkts un tajā minētā judikatūra).

65 — Skat., piemēram, spriedumu Komisija/Apvienotā Karaliste (C-530/11, EU:C:2014:67, 46. punkts un tajā minētā judikatūra).

66 — Skat. iepriekš 58.–74. punktu.

67 — Skat. iepriekš 76. punktu.

68 — Skat., piemēram, spriedumu *Transportes Urbanos y Servicios Generales* (C-118/08, EU:C:2010:39, 23. un 25. punkts).

69 — Skat. arī, piemēram, Piemērošanas rokasgrāmatas 15. lpp.

70 — Par pienākumu piemērot un interpretēt valsts tiesību aktus saskaņā ar Eiropas Savienības tiesībām skat., piemēram, spriedumus *Ryanair* (C-30/14, EU:C:2015:10, 31. punkts un tajā minētā judikatūra) un *Dominguez* (C-282/10, EU:C:2012:33, 24. punkts un tajā minētā judikatūra).

Secinājumi

86. Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, uzskatu, ka Tiesai uz *First-tier Tribunal (Information Rights)* (Apvienotā Karaliste) lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu būtu jāatbild šādi:

— "Jebkuras vides informācijas sniegšana" Eiropas Parlamenta un Padomes 2003. gada 28. janvāra Direktīvas 2003/4/EK: par vides informācijas pieejamību sabiedrībai un par Padomes Direktīvas 90/313/EEK atcelšanu 5. panta 2. punktā ir jāinterpretē tā, ka tā nozīmē pieejamības nodrošināšanu pēc pieprasījuma, sniedzot šādu informāciju informācijas pieprasītājam viņa norādītajā formātā un tādos apstākļos, kas nav ietverti 5. panta 1. punktā. 5. panta 2. punkts aptver gadījumu, kad informācija tiek sniegta tādā veidā, kas dod iespēju informācijas pieprasītājam ar to iepazīties un izmantot to sevis izvēlētajā vietā un laikā, un tādējādi neatkarīgi no tā, kur un kā šī informācija tiek uzglabāta un citādi padarīta pieejama, izmantojot citus pieejamības līdzekļus.

— Direktīvas 2003/4 5. panta 2. punktā publiskai institūcijai nav atļauts, paredzot maksu par informācijas sniegšanu, atgūt visas tās izmaksas vai to daļu, kādas bijušas datu bāzes izveidošanai un uzturēšanai, kurā tā ir sakārtojusi vides informāciju, ko tā uzglabā un ko tā izmanto, lai atbildētu uz tāda veida informācijas pieprasījumiem, kas minēti aptaujas veidlapā, kā pamatlietā izskatāmie.

— Maksa, kas nepārsniedz samērīgu summu Direktīvas 2003/4 5. panta 2. punkta izpratnē, ir maksa, kas: i) noteikta, pamatojoties uz objektīviem faktoriem, kas ir zināmi un ko var pārbaudīt trešā persona; ii) tiek aprēķināta neatkarīgi no tā, kurš un kādam nolūkam lūdz informāciju; iii) noteikta tādā līmenī, kurš nodrošina tiesību uz vides informācijas pieejamību pēc pieprasījuma mērķus un tādējādi neattur cilvēkus no centieniem piekļūt informācijai, kā arī neierobežo to piekļuves tiesības; un iv) nav lielāka par summu, kas ir atbilstoša iemeslam, kādēļ dalībvalstīm ir atļauts paredzēt šo maksu (t.i., ka sabiedrības pārstāvis ir pieprasījis sniegt vides informāciju), un ir tieši saistīta ar šīs informācijas sniegšanas darbību.

— It īpaši "samērīgas summas" maksas pamatā saskaņā ar Direktīvas 2003/4 5. panta 2. punktu ir jābūt faktiskajām izmaksām, kas radušās saistībā ar vides informācijas sniegšanu, atbildot uz konkrētu pieprasījumu. Tajā tiks ietvertas izmaksas par darbinieku pavadīto laiku, meklējot un sagatavojot pieprasīto informāciju, un izmaksas tās sagatavošanai pieprasītajā formā (kas var mainīties). Tomēr nav pieļaujams, ka ar šādas maksas paredzēšanu tiek mēģināts atgūt arī administratīvos izdevumus, piemēram, par apkuri, apgaismojumu vai iekšējiem pakalpojumiem. Lai gan daļa no šādiem administratīvajiem izdevumiem tik tiešām varētu būt attiecināmi uz to apstākļu radīšanas procesu, kas nodrošina iespēju institūcijai darīt pieejamu vides informāciju pēc pieprasījuma, tie (tāpat kā reģistru un vides informācijas sarakstu uzturēšanas un pieejamības izdevumi) nav radušies tikai saistībā ar informācijas sniegšanu, atbildot uz noteiktu pieprasījumu.

— Direktīvas 2003/4 5. panta 2. punktā publiskām institūcijām ir pieprasīts nodrošināt, lai to paredzētā maksa nepārsniegtu samērīgu summu, kuras vērtēšanas kritērijs ir, ko "samērīga summa" objektīvi nozīmē saskaņā ar Eiropas Savienības tiesību aktiem. Tas pats par sevi neaizliedz valsts tiesību aktu noteikumus, saskaņā ar kuriem publiskai institūcijai ir jāpārliecinās, ka iekasētā maksa atbilst šim standartam. Šāda rīcība notiek pirms un atsevišķi no apstrīdēšanas administratīvā procesā un pārsūdzēšanas tiesā, kas ir pieprasīta (attiecīgi) Direktīvas 2003/4 6. panta 1. un 2. punktā.

— Direktīvas 2003/4 6. panta 1. un 2. punktā dalībvalstij ir prasīts nodrošināt, ka (vispirms) apstrīdot administratīvā procesā un (pēc tam) pārsūdzot tiesā tiek izskatīts jautājums, vai publiskas institūcijas lēmums par to, kas ir saprātīga maksa, atbilst autonomajai Eiropas Savienības tiesību nozīmei par to, kas ir "samērīgi" saskaņā ar Direktīvas 2003/4 5 panta 2. punktu. Tādējādi dalībvalstij ir jānodrošina, ka tās nodrošinātais apstrīdēšanas un pārsūdzēšanas process dod iespēju

novērtēt tās paredzētās konkrētās iekasētās maksas samērīgumu attiecībā pret Eiropas Savienības tiesību aktos noteikto samērīguma standartu šādiem maksājumiem. Kompetentajai valsts tiesai ir jāinterpretē valsts tiesības tā, lai tiktu nodrošināta šāda pārbaude.